

Dönem : 3
Toplantı : 4

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 928

2 Mart 1972 gün 1569 sayılı Kanunla 1973 yılına ertelenmiş bulunan Mahallî İdare Seçimlerinin yeniden düzenlenmesi hakkında kanun tasarısı ve İçişleri, Adalet ve Anayasa Komisyonları raporları (1/838)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi Başkanlığı

Sayı : 71 - 1650/1818

21 . 5 . 1973

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 17 . 5 . 1973 tarihinde kararlaştırılan «2 Mart 1972 gün ve 1569 sayılı Kanunla 1973 yılına ertelenmiş bulunan Mahallî İdare Seçimlerinin yeniden düzenlenmesi hakkında Kanun tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Naim Talû
Başbakan

2 Mart 1972 gün ve 1569 sayılı Kanunla 1973 yılına ertelenmiş bulunan mahallî idare seçimlerinin yeniden düzenlenmesi hakkında kanun tasarısı

GEREKÇESİ

Mahallî idare seçimlerine ilişkin mevzuat uyarınca 4 Haziran 1972 tarihinde yapılması gereken belediye meclisi üyeleri ve belediye başkanları, il genel meclisi üyeleri, köy muhtar ve ihtiyar meclisi üyeleri ile mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri seçimleri içinde bulunulan şartlar nedeni ve seçmenleri sık sık sandık başına götürmenin yaratacağı sakıncaları önleme gerekçesiyle, 2 . 3 . 1972 gün ve 1569 sayılı Kanunla 1973 yılına ertelenmiştir.

Sözü geçen 1569 sayılı Kanun, ertelenen seçimlerin başlangıç tarihleri, oy verme günleri ile oy verme işlemlerinin ne suretle yürütüleceğinin ayrıca kanunla düzenlenmesini öngörmüş bulunmaktadır.

Her ne kadar mahallî seçimlerin 14 Ekim 1973 tarihinde yapılacak milletvekilleri genel ve Cumhuriyet Senatosu üçte bir üyeleri yenileme seçimleri ile birlikte yapılması düşünülebilir ise de bu halde oy verme işlemlerinde bazı aksaklıklar olması, bu sebeple bir kısım oyların geçerli sayılmaması gibi neticeler ortaya çıkması ve ayrıca seçim sonuçlarının alınmasında gecikmeler vukubulması çok muhtemel olduğundan bu sakıncalara meydan vermemek üzere mahallî seçimlerin milletvekilleri genel seçiminden sonra fakat mutlaka 1973 yılı içinde yapılması uygun ve zarurî görülerek bu kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Tasarıda mahallî idare seçimlerinin 2 Aralık 1973 Pazar günü yapılması öngörülmüştür. Daha sonraki bir tarihe bırakmak yurdumuzun iklim ve tabiat şartları karşısında caiz görülmediği gibi 14 Ekimde yapılacak genel seçimi izleyecek Cumhuriyetin 50 nci yılını kutlama çalışmaları ve bir seçimin zarurî olarak gerektirdiği usulî işlemler dolayısıyla mahallî idare seçimlerini daha önceki bir güne almak da mümkün görülemezdir.

(1963 yılında Kasım ayının 17 nci günü yapılan mahallî seçimler normal tabiat şartları altında cereyan ettiği gibi 2 Aralık 1973 günü yapılacak seçimlerin de elverişli şartlar altında geçmesi muhtemel görülmektedir.)

Seçimin başlangıç tarihinin seçimlerden en az 60 gün önce olması hakkındaki mevzuat hükümleri gözönünde tutularak tasarrufların 2 nci maddesinin 1 nci fıkrasıyla seçimlerin başlangıç tarihi olarak 30 Eylül 1973 günü kabul edilmiştir.

2 Aralık 1973 gününün oy verme günü olarak kabul edilmesi zarureti aday yoklaması, adayların müracaat süresi, adayların ilânı ve propoganda süresinin başlangıcı gibi hususlarda bu seçimlere münhasır olmak üzere bâzı zaman kısıtlamaları yapmak mecburiyetini de doğurmuş ve bu nedenle 2 nci maddenin diğer fıkralarında bu sürelerle ilişkin özel hükümler getirilmiştir.

Bu arada;

25 Mayıs 1961 tarih ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun değişik 15 nci maddesi siyasi partilerin adaylarını seçimden 42 gün önce yapılacak bir önseçimle (Aday yoklaması ile) tespit etmelerini öngördüğünden ve İdare-i Umumiye-i Vilâyat Kanunu ile Belediye Kanununa 19.7.1963 gün ve 306, 307 sayılı kanunlarla eklenmiş ek madde 5 delâletıyla sözü geçen aday yoklaması belediye ve il genel meclisi üyeleri seçimlerinde de uygulandığından söz konusu aday yoklamasının bu seçimlere mahsus olmak üzere 42 gün yerine seçim gününden 28 gün önceye rastlayan 4 Kasım 1973 Pazar günü yapılması uygun görülmüştür.

Bu değişiklik adayların müracaatı ve ilçe seçim kurullarınca adayların ilân için mevzuatta öngörülen sürelerin biraz kısaltılmasını gerektirdiğinden 5 er günlük azaltma ile adaylık için müracaat süresinin oy verme gününden 25 gün önceye isabet eden 6 Kasım günü, adayların ilçe seçim kurullarınca ilânının ise, oy verme gününden 15 gün önceye isabet eden 16 Kasım günü olarak kabul edilmesi ve yapılması öngörülmüştür.

Adayların ilân süresinde yapılan kısaltma 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri hakkındaki Kanunun 49 ncu maddesinin 2 nci fıkrasında propoganda başlangıcı için vaz edilmiş oy verme gününden önceki 20 nci günün de değiştirilmesini gerekli kıldığından bu süre 14 güne inhisar etmek üzere 17 Kasım günü sabahı başlatılmıştır.

1972 yılında yapılması gereken seçimlerin yerine yapılmakta olan bu seçimlerin seçim takvimini bozucu etkide bulunmaması için tasarrufların 3 ncu maddesiyle bundan sonraki mahallî idare seçimlerinin 1972 yılında yapılacağı mütealâa edilerek seçimle hizmet alacak kimselerin görevlerinin o seçimlere kadar devam etmesi öngörülmüştür.

Mahallî idare Seçimlerinin yeniden düzenlenmesi hakkındaki kanun tasarruflarına göre, bâzı usulî işlemlerin zaman çizelgesi

Mahallî seçimlerin başlangıç tarihi	30 Eylül 1973
Adaylık için müracaat süresi ve geçici ilân (Gerek şahıslar, gerekse siyasi partiler için)	6 Kasım 1973 (Saat 17'ye kadar)
İlçe seçim kurullarının adaylar hakkında yaptıkları inceleme sonunda eksiklik veya aykırılık görmeleri halinde ilgililere duyurma zamanı (en çok 2 gün içinde) ve İlçe Seçim Kuruluna itiraz süresinin son günü	8 Kasım 1973
İtirazların İlçe Seçim Kurulunca karara bağlanma süresi (en geç 2 gün içinde)	10 Kasım 1973 (Akşamına kadar)

İlgililerin kararlara karşı İl Seçim Kuruluna itiraz süresi
(2 gün içinde)

12 Kasım 1973
(Akşamına kadar)

İl Seçim kurullarının itirazları kesin olarak karara bağlanması (en çok 2 gün içinde)

14 Kasım 1973
(Akşamına kadar)

Siyasî partilerin aday listelerinde, yapılan itirazlar üzerine, eksiklik husule geldiği takdirde İlçe Seçim Kurulunun tebliğinden itibaren 2 gün içinde bu eksikliklerin tamamlanması

16 Kasım 1973
(Adaylıkların kesin ilânından önce)

Kesinleşen adayların ilânı
Propaganda süresi
Oy verme günü

16 Kasım 1973
17 Kasım - 1 Aralık 1973
2 Aralık 1973

İçişleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
İçişleri Komisyonu
Esas No. : 1/838
Karar No. : 33

29 . 5 . 1973

Yüksek Başkanlığa

2 Mart 1972 gün ve 1569 sayılı Kanunla 1973 yılına ertelenmiş bulunan Mahalli İdare seçimlerinin yeniden düzenlenmesi hakkındaki kanun tasarısı, ilgili bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüşüldü.

Tümü üzerinde yapılan görüşmeler neticesinde, gerekçede belirtilen hususlar, Komisyonumuzca da uygun mütalâa olunmuş ve maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Maddelerin müzakeresinde :

Tasarının 1 ve 2 nci maddeleri aynen,

Seçilecek kimselerin görev süresiyle ilgili 3 ncü maddede, açık bırakılmış bulunan (197) tarih; seçim takvimine uyularak, «1977» olarak tespit edilmiş,

Ayrıca, Cumhuriyetimizin 50 nci yılı kutlama törenleri, yapılması önerilen seçimlerin yasaklaması süresi içinde bulunduğu gözönüne alınarak, bu durumu önlemek maksadıyla tasarıya bir geçici madde eklenmiştir.

Tasarının yürürlük ve yürütmeyle ilgili olan 4 ve 5 nci maddeleri ise, tasarıda olduğu gibi bırakılmak suretiyle ve yapılan bu değişikliklerle tasarı, Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Mevzuun lüzumuna binaen, tasarrımın öncelik ve ivedilikle görüşülmesi, Komisyonumuzca temenniye şayan görülmüştür.

Havalesi gereğince Adalet Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Komisyon Başkanı
Kayseri
H. Nakiboğlu

Başkanvekili
Gümüşane
M. Karaman

Sözcü
Malatya
A. Karaaslan

Kâtip
Çanakkale
M. H. Önür

Adıyaman
A. Turanlı

Denizli
A. Uslu
İmzada bulunamadı.

Eskişehir
Ş. Asbuzoğlu

Gaziantep
A. İ. Göğüş

Giresun
H. İpek

İzmir
M. Daldal

Kahraman Maraş
(Söz hakkım saklıdır.)
İ. Öztürk

Rize
S. Z. Köseoğlu
İmzada bulunamadı.

Tekirdağ
O. Öztrak

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No. : 1/838
Karar No. : 94

11 . 6 . 1973

Yüksek Başkanlığa

2 Mart 1972 gün ve 1569 sayılı Kanunla 1973 yılına ertelenmiş bulunan Mahalli İdare Seçimlerinin yeniden düzenlenmesi hakkında kanun tasarısı, Hükümet temsileilerinin hazır bulunduğu toplantıda tetkik ve müzakere olunmuştur.

Tümü üzerinde yapılan görüşmeler neticesinde, İçişleri Komisyonunun raporu Komisyonumuzca da uygun mütalâa edilerek maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Tasarımın 1, 2, 4 ve 5 nci maddeleri aynen, 3 ncü maddesiyle geçici madde İçişleri Komisyonunun düzenlediği şekilde Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

İşbu rapor havalesi gereğince Anayasa Komisyonuna tevdi olunmak üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Adalet Komisyonu

Başkanı
Kırklareli
M. Atagün

Sözcü
Sivas
T. Koraltan

Kâtip
Çanakkale
M. Hulki Önür

Hatay
T. Köseoğlu

Manisa
H. Okçu

Kars
İ. H. Alaca

Kırşehir
C. Eroğlu

Kütahya
F. Azmioğlu

İçel
M. Arıkan

Niğde
M. Ocakcioğlu

Millet Meclisi (S. Sayısı : 928)

Anayasa Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Anayasa Komisyonu
Esas No. : 1/838
Karar No. : 20

20 . 6 . 1973

Yüksek Başkanlığa

2 Mart 1972 gün ve 1569 sayılı Kanunla 1973 yılına ertelenmiş bulunan Mahallî idare seçimlerinin yeniden düzenlenmesi hakkında kanun tasarısı Komisyonumuza havale olunmakla Hükümet temsilcileri de hazır buldukları halde tetkik ve müzakere edilmiştir.

Tasarının 1 nci madde metninde yer alan «4 Haziran 1972 tarihinde yapılması gerekirken» ibaresi Komisyonumuzca hasiv bulunarak metinden çıkarılmış ve madde bu değişiklikle kabul edilmiştir.

Tasarının 2 nci maddesi genişletilerek ve tadil edilerek üç ayrı madde halinde yeniden tanzim edilmiş ve bu suretle seçim için gerekli muameleler bir takvime bağlanmıştır.

İçişleri Komisyonunun geçici maddesi tadil edilerek 5 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 4 ve 5 nci maddeleri ile, İçişleri Komisyonunun 3 ncü maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Belediye Meclislerinin mütat olarak Ekim ayında yapılması gereken toplantıları seçim sebebiyle yapılamayacağından, 1973 yılına ait olmak üzere toplantıların seçim sonuna tehirini teminen bir geçici madde tanzim edilmiş ve metne eklenmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere işbu rapor Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Anayasa Komisyonu Başkanı
Adana
C. Akçalı

Sözcü
Denizli
F. Avcı

Kâtip
Isparta
Y. Uysal

Afyon Karahisar
H. Dinçer

Çanakkale
K. Bağcıoğlu

Çanakkale
Söz hakkını mahfuz.
R. Sezgin

Erzurum
N. Gacıroğlu

Erzurum
S. Aras

Kastamonu
S. Keskin

Ordu
Söz hakkını mahfuz tutuyorum.
C. Ekinci

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

2 Mart 1972 gün ve 1569 sayılı Kanunla 1973 yılına ertelenmiş bulunan Mahallî İdare Seçimlerinin yeniden düzenlenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 4 Haziran 1972 tarihinde yapılması gerekirken 2 . 3 . 1972 tarih ve 1569 sayılı Kanunla 1973 yılına ertelenmiş bulunan belediye meclisi üyeleri ve belediye başkanları, il genel meclisi üyeleri, köy muhtarlar ve ihtiyar meclisi üyeleriyle mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri seçimleri 2 Aralık 1973 Pazar günü yapılır.

MADDE 2. — Birinci maddede sözü geçen seçimlerin başlangıç tarihi bu seçimlere münhasır olmak üzere 30 Eylül 1973 günüdür.

Siyasî partilerin bu seçimlerle ilgili olarak yapacakları aday yoklaması 4 Kasım 1973 Pazar günü yapılır.

Adaylık için müracaat süresi 6 Kasım Salı günü saat 17'ye kadardır.

Adaylıklar kesinleştikten sonra ilçe seçim kurulları adayları 16 Kasım Cuma günü ilân eder.

Propaganda süresi 17 Kasım günü sabahından başlar ve oy verme gününden önceki günün saat 18'inde sona erer.

Oy verme işlemleri mahallî idarelerin ana-kanunlarında yer alan seçime ilişkin hükümlere göre yürütür.

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

2 Mart 1972 gün ve 1569 sayılı Kanunla 1973 yılına ertelenmiş bulunan Mahallî İdare seçimlerinin yeniden düzenlenmesi hakkında kanun tasarısı.

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

ADALET KOMİSYONU METNİ

2 Mart 1972 gün ve 1569 sayılı Kanunla 1973 yılına ertelenmiş bulunan Mahallî İdare seçimlerinin yeniden düzenlenmesi hakkında kanun tasarısı.

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

ANAYASA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİSİ

2 Mart 1972 gün ve 1569 sayılı Kanunla 1973 yılına ertelenmiş bulunan Mahallî İdare seçimlerinin yeniden düzenlenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 2 . 3 . 1972 tarih ve 1569 sayılı Kanunla 1973 yılına ertelenmiş bulunan belediye meclisi üyeleri ve belediye başkanları, il genel meclisi üyeleri, köy muhtar ve ihtiyar meclisi üyeleriyle mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri seçimleri 2 Aralık 1973 Pazar günü yapılır.

MADDE 2 — Birinci maddede sözü geçen seçimlerin başlangıç tarihi 30 Eylül 1973 günüdür.

MADDE 3. — Bu seçimlere münhasır olmak üzere; 648 sayılı Siyasî Partiler Kanunu ile 25 . 5 . 1961 tarih ve 306 sayılı Milletvekilleri Seçimi Kanunu, 19 . 7 . 1963 tarih ve 307 sayılı ve 298 sayılı kanunların sürelerle ilgili hükümleri aşağıdaki şekilde uygulanır :

A) Siyasî partiler kendi tüzük ve yönetmeliklerine göre önseçime katılacaklara ait seçmen kütüklerini düzenleyerek 18 . 10 . 1973 günü ilçe seçim kurullarına bildirmeye zorunludurlar.

B) Bu kütükler ilçe seçim kurulları tarafından 19 - 22 Ekim 1973 tarihleri arasında 4 gün süre ile ilân olunur.

C) Bu kütüklere 23 - 24 Ekim 1973 tarihleri arasında 2 gün süre ile itiraz edilebilir. İtirazlar 25 - 26 Ekim 1973 tarihleri arasında incelenerek karara bağlanır.

(Hükümetin teklifi)

(İçişleri Komisyonunun değişikliği)

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerine göre seçilecek kimselerin görevi 197... yılında yapılacak seçimlere kadar devam eder.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerine göre seçilecek kimselerin görevi 1977 yılında yapılacak seçimlere kadar devam eder.

GECİCİ MADDE — 26 . 4 . 1961 gün ve 298 sayılı seçimlerin temel hükümleri ve seçmen kütükleri hakkındaki Kanunun 64, 65 ve 66 ncı maddelerinde yer alan yasaklayıcı hükümler 12 Kasım 1973 tarihinden itibaren uygulanır.

MADDE 4. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Tasarının 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Adalet Komisyonu metni

MADDE 3. — İçişleri Komisyonunun 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — İçişleri Komisyonunun geçici maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Anayasa Komisyonunun değişikliği)

MADDE 4. — Siyasî partilerin bu seçimlerle ilgili olarak yapacakları aday yoklamaları 4 . 11 . 1973 günü yapılır.

Adaylık için 6 . 11 . 1973 günü saat 17'ye kadar müracaat edilir.

İtirazlar 307 sayılı Kanunun ek 4 ncü maddesindeki esaslara göre 6 - 15 Kasım 1973 tarihleri arasında yapılır ve karara bağlanır.

Adaylıklar kesinleştikten sonra 16 . 11 . 1973 tarihinde ilçe seçim kurullarınca ilân edilir.

MADDE 5. — 26 . 4 . 1961 gün ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri hakkındaki Kanunun 64, 65 ve 66 ncı maddelerinde yer alan yasaklayıcı hükümler 12 . 11 . 1973 tarihinden itibaren uygulanır ve aynı kanunun 49 ncü maddesindeki propaganda serbestliği ve süresi de aynı tarihte başlar.

MADDE 6. — İçişleri Komisyonunun 3 ncü maddesi Komisyonumuzca 6 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — Belediye meclislerinin Ekim 1973'te yapmaları gereken toplantıları yapılmayıp bunun yerine seçimi takiben Aralık ayında toplanılır. Bu toplantı, bu seneye münhasır olmak üzere, dönem başı toplantısı sayılarak Belediye Kanununun 58, 77 ve 93/1 ncı maddesinde söz konusu meclis başkanvekilleri, seçilmiş encümen üyeleri, belediye başkanvekilleri seçimleri yapılır.

Bu suretle seçimlerin hizmet süresi belediye meclislerinin normal toplantı dönemi başı olan Haziran ayı toplantısına kadar devam eder.

MADDE 7. — Tasarının 4 ncü maddesi 7 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

MADDE 5. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

17 . 5 . 1973

Başbakan	Devlet Bakanı
<i>N. Talû</i>	Başbakan Yardımcısı
Devlet Bakanı	<i>N. Erkmén</i>
Başbakan Yardımcısı	Devlet Bakanı
<i>K. Satır</i>	<i>İ. H. Tekinel</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>İ. Öztrak</i>	<i>H. Mumcuođlu</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı V.
<i>İ. Sancar</i>	<i>İ. Öztürk</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>Ü. H. Bayülken</i>	<i>S. T. Müftüođlu</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>O. Dengiz</i>	<i>N. Ok</i>
Ticaret Bakanı	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı
<i>A. Türkel</i>	<i>V. Tanır</i>
Güm. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>F. Çelikbaş</i>	<i>A. N. Tuna</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>S. Özbek</i>	<i>A. N. Erdem</i>
Sanayi ve Tek. Bakanı	En. ve Tab. Kay. Bakanı
<i>N. Bayar</i>	<i>K. Demir</i>
Turizm ve Tan. Bakanı	İmar ve İskân Bakanı
<i>A. İ. Kırmızı</i>	<i>M. N. Oktay</i>
Köy İşleri Bakanı	Orman Bakanı
<i>O. Kürümođlu</i>	<i>İ. Bingöl</i>
Gençlik ve Spor Bakanı	
<i>C. Coşkun</i>	

(İçişleri Komisyonunun değiştirisi)

MADDE 5. — Tasarının 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Adalet Komisyonu metni

(Anayasa Komisyonunun değiştirişi)

MADDE 5. — Tasarının 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8 — Tasarının 5 nci maddesi 8 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

